

PROGONI VJEŠTICA U HRVATSKOJ | ZLOČIN I KAZNA

Pričalo se da su Mrna i Dobra iz Šibenika vještice- uhićene i mućene, priznale su i pobjegle biskupu

PIŠE: DR. SC. DENIVER VUKELIĆ 15/09/2024, 15:46

Toliko se često govori o slučajevima progona vještica u sjevernoj Hrvatskoj da često većina ljudi misle da u južnim krajevima hrvatskoga povijesnog prostora nije bilo takvih slučajeva. Zapis u nastavku najstariji je i najpoznatiji slučaj suđenja za vještićarstvo u Dalmaciji.

Dogodio se je u Šibeniku od 1. do 19. kolovoza 1443. godine. Vodili su ga šibenski biskup Juraj i trogirski inkvizitor i franjevac Ivan Trogirski. Proces je zapisan u trećoj knjizi šibenskoga biskupskog arhiva kao Parnica protiv Mrne, udovice pokojnoga Ratka, i Dobre, njezine kćeri.

Šibenski slučaj progona

Šibenćanka Dobra bila je udana za Jurka iz Vrkića, koji je imao ljubavnicu u Trogiru. Dobra je pak pokušavala osvojiti šibenskog plemića iz bogate kuće Dragana Draganića. On se, dok je stanovala neko vrijeme kod njega, zaljubio u nju. O Dobrinoj majci Mrni po uglednim šibenskim kućama počelo se govoriti da je vještica i da ima ugovor s vragom.

U optužbi koja je pokrenuta zbog različitih prijava navodi se: *“Spomenuta Mrna, potaknuta đavolskim duhom, uz privolu i suglasnost rećene Dobre, svoje kćeri, nekim **ćarobnjaćkim bajanjem, vradžbinama i ćarolijama** što ih je dala gospođinu Draganiću da ih pojede toliko je kod njega rasplamsala ljubav da za ljubav te Dobre ništa drugo nije radije ćinio nego ono što je Dobri bilo milo i ugodno.”*

Tijek inkvizicije

Nakon podizanja optužbe šibenski biskup Juraj Šižgorić pozvao je **inkvizitora** za Dalmaciju, Hrvatsku, Rašku, Bugarsku i ostale zemlje, franjevca Ivana Trogirskog. Inkvizitor je, na biskupov savjet, zatražio pomoć gradskog kneza i kapetana Fantina de Cha de Pesare. On je ponudio svu suradnju svjetovnih vlasti. Inkvizitor Ivan naredio je da se Mrna 2. kolovoza 1443. pritvori u zatvor šibenske općine i ispita. Mrna je sve zanićekala. Potom je stavljena na torturu gdje je mućena rastezanjem tijela.

Tijekom torture “priznala je” kako je poućila Dobru na koji način može ćarolijama vratiti i zadržati svojeg supruga Jurka pritom mu ogadivši ljubavnicu. Ćinila je to kadeći ga kosom i noktima koje mu je prethodno uzela. Dala je iskaz i da je mješavinom psećeg i maćjeg mozga, koju je na njezin nagovor Dobra dala Draganiću, ovoga navela da se preko ušiju zaljubi u nju. Osim toga, napravila je i ćaroliju s tri posude slane vode. K tome je poućila Dobru da dodatno navede Draganića na zaljublјivanje s pomoću magijskog ćina stavljanja kose i noktiju ispod njegove glave dok spava.

Majka izloćila kći

Sljedećega dana Dobra je također privedena. Dana 5. kolovoza započelo je i njezino ispitivanje pod torturom. Ona je također “priznala” svoja nedjela. Ipak, njezine se inaćice nešto razlikuju od majćinih joj. Iskazala je da je نکته i kosu svojeg supruga bacala u vodu, da je pseći, maćji i mišji mozak dala Draganiću da pojede. Navodi da je, prema majćinoj uputi, stavila kosti mrtvaca ispred Draganićeve kuće i pod njegov krevet. Reće da joj je Mrna dala neki sok koji je ona dala Draganiću da popije da je još više ljubi.

Tri dana kasnije ponovno su ispitivali Mrnu, kada je potvrdila prijašnje iskaze. Navela je da su joj pri prvog magijskoj ćini nad Jurkom pomogle njegova roćakinja Radoslava te njegova dadilja. Mrna je pritom pod torturom “priznala” i da je u prošlosti radila ćarolije i protiv Ivana Picenina, sina Antonija iz Piacenze, te zapovjednika šibenske tvrđave Stjepana Ćikinjića.

Parnica protiv Mrne i Dobre

U sudskom spisu ovog slućaja saćuvana su na latinskom jeziku i dva primjera verbalnih uroka koji su zanimljivi primjeri simpatićke uroćke verbalne magije.

Prvi su navodno rabile Jurkova roćakinja Radoslava i Jurkova dadilja kako bi Jurka odvrgnule od ljubavnice: *“Kao što smrde ove stvari koje se spalјuju, tako neka smrdi Jurkova prilećnica koju je otpustio da mu postane odvratna.”*

Brzo oslobaćanje od bolova u lećima uz naš udoban i ućinkovit struk.

harmonyflowhealth.org

Drugi je zapisan simpatićki urok kojim se Mrna navodno koristila za općinjavanje Dragana: *“Kao što se taj mozak prži u ovoj tavi, tako se pržilo srce Dragana u ljubavi Dobre, moje kćeri, u ime đavla pušći nad spomenutim mozgom tri puta.”*

Zapisnik inkvizicije 8. kolovoza 1443. javno je proćitan na hrvatskom jeziku u dvorani šibenske palaće. Na njegovu su ćitanju bili prisutni i drugi svećenici i šibenski plemići kao svjedoci. Mrna je još dodatno mućena, no više ništa nije dodala svojem iskazu. Dva dana poslije obje su dovedene i proćitana im je optužnica. Ponućeno im je da se brane, što su odbile zbog prijetnje daljnje torture. Potvrdile su sve navode optužbe.

Neutjerana kazna

Biskup Šižgorić predloćio je da se kao kazna Mrni na glavu treba staviti papirnata kruna s nacrtanim demonima. Da ju treba posjesti na magarca obrnuto postavljenu tako da rukama drži njegov rep. Kazna dalje nalaže da tako posramljena jaše kroz grad u pratnji gradskih slućbenika te da je vrijedaју da je vještica.

Takoćer je predloćio da joj šibenski krvnik treba ućigosati tri pećata ućarenim ćeljezom. Dva na lice te jedan na ćelo, pećati simboliziraju Sveto Trojstvo i Boćje zakone Rimske Crkve koje je ona prećršila. Dobri je dosućeno ići ulicom i voditi magarca na kojem sjedi Mrna. Tako je i ona trebala biti izvrgnuta porugama i, u konaćnici, protjerana iz grada na pet godina.

ONSUWED.it

-27%

-21%

-22%

No, nakon daljnjih devet dana provedenih u zatvoru, 19. kolovoza 1443. oćkriveno je da su Mrna i Dobra prethodne noći pobjegle ili im je to bilo omogućeno. Nisu pronaćene te presuda nije provedena.

